

**JÄRVA MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2023. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
2. Juhtimine	4
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	4
2.2 Eelarve	5
2.3 Projektid.....	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	8
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	8
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	9
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	10
2.4.4 Erialahariduse omandamine	11
2.4.5 Töötajate tunnustamine	11
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	11
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	12
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	13
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	13
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	15
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	16
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	16
4.3 RVL teenindus.....	19
4.4 Laste- ja noorteteenindus	19
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	20
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine.....	20
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	20
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	21
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	21
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	22
4.6.1 kohalikul tasandil	22
4.6.2 riiklikul tasandil.....	24
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	24
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	24
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	25

4.9 Andmebaasid	25
5. 2024. aasta tegevused	25
LISA 1. Personali koolitus	27
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	28
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	29
LISA 4. Laste ja noorteüritused	30
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	33

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna /linna nimi	Elanike arv (01.12.22)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Järvamaa	29 824	3	3	20*	2	25

* Järva Vallaraamatukogu võrdub kasutamise mõttes Koigi harukoguga

1. Põhilised tegevussuunad

- Vähenenud raamatukoguvõrgu ja üha väheneva eelarve, kuid kulude kasvu tingimustes jätkuvalt kvaliteetse teenuse pakkumine.
- Raamatukogu kasutajate abistamine e-riigiga suhtlemisel.
- Lisaks traditsioonilisele raamatukoguteenusele erinevate tegevuste pakkumine kõigile elanikkonna gruppidele.
- Raamatukoguhoidjate pidev enesetäiendamine.
- Jätkuvalt raamatuhuvi äratamine ning hoidmine laste ja noorte seas.

2022. aasta lõpus püstitatud eesmärgid (planeeritud üritused, raamatufondide korrastamine, kujunenud raamatukoguvõrgu säilimine jne..) said täidetud.

Liikumis- ja sauna-aastal pakuti lugejatele nii erinevaid tegevusi kui korraldati ka näituseid.

Jätkuvalt on raamatukogudes probleemiks üha vananev IT-taristu ja ruuminappus.

Kuigi raamatukogudel on väga oluline koht piirkonna kultuurielus, näevad omavalitsused sageli vaid nende ülalpidamiseks tehtavaid kulutusi ja arvestamata jääb positiivne mõju elanikkonna toimetulekule üha suureneva infohulgaga ärevas maailmas.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

- 2022. aasta lõpuks Järva vallas väljakujunenud raamatukoguvõrk jäi püsima ja loodetavasti jääb kestma.
- Türi raamatukogu struktuur on viimase kolme-nelja aasta jooksul kindlalt välja kujunenud.
- Muutumatuks jäi tänu direktori aktiivsele tegutsemisele püsima ka Paide linna raamatukoguvõrk, kuigi veel aasta esimestel kuudel polnud selge Sargvere harukogu saatus.
- Jätkuvalt osutab postiteenust Oisu raamatukogu.
- Raamatukogude lahtiolekuaegu on muudetud nii lugejate kui ka töötajate ettepanekul. Eelkõige puudutab see avatud päevi – mitmed kogud on nüüd lahti esmaspäeva asemel hoopis laupäeviti.

- Raamatukogu nõukogud tegutsevad kõigis kolmes omavalitsuses. Kuna aga nõukogu koosseis sõltub ametikohtadest, siis on sageli vaja seda muuta ja uue kinnitamine võtab aega. Nii ongi nõukogu tegevus väga kaootiline.
 - ✓ Järva vallaraamatukogu nõukogu kogunes ühel korral. Raamatukogu direktor andis ülevaate raamatukogudes toimuvast ja tutvustas hetkeolukorda.
 - ✓ Türi raamatukogu nõukogu käis koos kahel korral. Arutati läbi lahtiolekuaegade muutused ning probleemid eelarve, haldustegevuse ja inventariga. Raamatukogu direktor tutvustas nii eelmise aasta tegevust kui ka plaane uueks aastaks.
 - ✓ Järvamaa Keskraamatukogu nõukogu kogunes ühel korral. Teemadeks arengukava ja põhimäärus ning info erinevatest sündmustest raamatukogus.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.22. €	Seisuga 31.12.23 €	Muutus %
Eelarve kokku	929,025	964,936	+3,72
sh keskraamatukogu	404,155	410,587	+1,59
Personalikulu	625,921	636,308	+1,63
sh keskraamatukogu	267,981	279,406	+4,09
Komplekteerimiskulu	165,59	149,873	-10,49
sh KOV-lt	109,026	90,447	-20,54
sh riigilt	56,564	59,426	+5,06
sh keskraamatukogu	38,467	37,331	-2,95
sh KOV-lt	19,092	16,514	-13,5
sh riigilt	19,375	20,817	+7,44
Infotehnoloogiakulu	18,488	22,153	+16,54
sh keskraamatukogu	10,532	10,754	+2,06

- Kuigi eelarve võrdluses eelneva aastaga on plusspoolel, siis tegelikult tuleneb see eelkõige riigitoetuse suurenemisest.
- Personalikulud Järva vallas vähenesid (seoses raamatukogude sulgemisega vähenes ka koosseis), Türi raamatukogu töötajad said väga väikese palgatõusu ja keskraamatukogus suurendas personalikulu üksnes riigitoetus.
- Komplekteerimiskulu suur miinus on seotud 5 raamatukogu sulgemisega Järva vallas ja Paide linna asutuste eelarvete vähendamisega 15%
- Kuigi IT-kulu on plussis, siis tegelikult ei ole seis sugugi roosiline. Peale püsiühenduste- ja erinevate aastamaksude tasumist jääb tehnika uuendamiseks äärmiselt vähe raha. Näiteks keskraamatukogus oli see 2023. aastal vaid veidi üle 900.- euro.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Järva Vallaraamatukogu Eesti kirjanduse pidunädal Järva vallas (Eesti Kultuurkapital)*	16.11.2023-05.02.2024	1 300	1 800
Järva Vallaraamatukogu Peetri raamatukogu renoveerimine (Kultuuriministeerium)	01.06.2023-07.12.2023	12 790	25 558
Türi Raamatukogu Kohtumiste sari luuletajate, kirjanike ja illustraatoritega Väätsal (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.01.2023-31.03.2023	405	1 000
Türi Raamatukogu Emakeelenädala sündmuste korraldamine (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.03.2023-30.05.2023	500	760
Türi Raamatukogu Kultuurisündmuste sari Väätsa ja Lööla piirkonnas (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	07.03.2023-19.05.2023	300	1 070
Türi Raamatukogu Suvelugemise lõpupeo korraldamine (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.08.2023-29.11.2023	400	760
Türi Raamatukogu Kirjanduslike kultuurisündmuste sari Väätsa ja Lööla piirkonnas (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.09.2023-31.12.2023	400	1 655
Türi Raamatukogu Kultuurisündmuste ja kirjanduslike kohtumiste korraldamine Türi valla raamatukogudes (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.10.2023-16.02.2024	700	1 310

Türi Raamatukogu Malering (KOV Huvihariduse ja -tegevuse toetus)	01.01.2023- 31.12.2023	502	502
Türi Raamatukogu "Jalutuskäigud kirjandusmaastikul" Väljasõit Vargamäele gümnasistidele (KOV Huvihariduse ja -tegevuse toetus)	01.01.2023- 31.12.2023	223	223
Türi Raamatukogu Kohtumised kirjanike, luuletajate, näitlejate ja kunstnikega (KOV Huvihariduse ja -tegevuse toetus)	01.01.2023- 31.12.2023	1 430	1 430
Türi Raamatukogu Toetus lauamängude soetamiseks (KOV Huvihariduse ja -tegevuse toetus)	01.01.2023- 31.12.2023	95	95
Türi Raamatukogu Nelja valla raamatukogutöötajate ühiskoolitus (Kultuuriministeerium)	01.06.2023- 30.12.2023	2 638,00	2 638
Järvamaa Keskraamatukogu Kohtumised kirjanikega (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	06.02.2023- 31.12.2023	800	1 200
Järvamaa Keskraamatukogu Kirjandusfestivali "Prima Vista" partnerlinna päev "Soovides võimatut" (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.05.2023- 31.12.2023	800	3 370
Järvamaa Keskraamatukogu Suvelugejate tunnustamine (Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp)	01.09.2023- 31.12.2023	325	515
Järvamaa Keskraamatukogu Kogukondlik ja tulevikku vaatav raamatukogu (Kultuuriministeerium)	01.01.2023- 31.12.2023	730	825
Kokku		24 338	44 711

*Kogu projekti esitas A.H.Tammsaare muuseum Vargamäel ja osa sellest oli mõeldud raamatukogudele kohtumiste korraldamiseks kirjanikega – see summa ongi siin esitatud.

- Projektidest saadav raha aitab korraldada erinevaid lugemist innustavaid ja kirjandust tutvustavaid kohtumisi ning luua mitmekesiseid ajaveetmise võimalusi

raamatukogudes. Ilma selle lisarahastuseta jääksid raamatukogud pelgalt raamatulaenutuspunktideks, sest põhieelarve tavaliselt muud ei võimalda.

- Kultuuriministeeriumist koolitusteks saadud raha aitas korraldada kogemuspäevi erinevate omavalitsuste raamatukogude vahel, sest üksteise toetamine ja kogemustest õppimine annab motivatsiooni edasi tegutsemiseks.
- Kultuuriministeeriumi kiirendist saadud raha toel sai Peetri raamatukogu kaasaegsena ilme.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

- Maakonnas ei koondatud ühtegi töötajat.
- Aasta lõpus jäi pensionile Päinurme raamatukoguhoidja, kes meie maakonnas töötas sellel ametikohal 53 aastat, sellest 50 Päinurmes.
- Keskraamatukogus oli probleeme uute töötajate leidmisega. Lapsehoolduspuhkusele jäi komplekteerimisosakonna juhataja ja pensionile jäi ka meie staažikas koduloobibliograaf (raamatukogutööd üle 40 aasta). Nii vajasime juurde kahte töötajat 1,75 ametikoha täitmiseks. Paraku osutus uute töötajate leidmine äärmiselt raskeks. Ametikohtadele kandideerisid nii põhiharidusega kui isegi ebapiisava eesti keele oskusega inimesed. Rõõmustasime kui saime ühe erialase kõrgharidusega töötaja, aga paraku lahkus ta 3 kuu möödudes – põhjuseks madal töötasu. Siiski õnnestus isiklikke kontakte kasutades leida 2 inimest (üks neist kunagi meie maakonnas raamatukogus töötanud), kuid täitmata jäi aasta lõpuks ikkagi 0,5 ametikohta.
- Eelnev tõigi esile suure probleemi – raamatukoguhoidjate järelkasv. Sama probleemiga nagu keskkogu 2023. aastal, maadles Türi raamatukogu 2022. aastal. On kahetsusväärne, et raamatukogundusliku hariduse omandamiseks pole enam muud võimalust kui tasulised kursused. Samas on suureks probleemiks ka töötasu, mis sageli ei võimalda maksta alampalgast suuremat summat, aga nõuded ja ootused raamatukoguhoidja ametikohale on väga suured.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Ülevaade koolitustest, milles Järvamaa raamatukoguhoidjad osalesid nii kohapeal kui ka veebis.

- Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia
- Lasteraamatukoguhoidjate päev
- Lastekirjanduse aastakoosolek
- Lugemisisu stardikoolitus
- Lasteraamatukogude kogemustuur
- Laps kirjanduses
- Algupärase laste- ja noortekirjanduse päev
- Muinasjutuvägi
- A.Sibula erialapäev
- Meediapädevuse ja nutika infotarbimise seminar
- Eneseväljendus ja esinemisoskused
- Suhterakenduste kasutamine
- Raamatukogu digiriigi nõustajana
- Kogemuspäev „Raamatukogu – kulu või investering“

- ERÜ aastakoosolek
- Eesti Raamatukoguhoidjate kongress
- Maaraamatukogude suveseminar
- Maaraamatukoguhoidja päev
- Eesti kirjanduse pidunädala konverents
- Elukestva õppe edendamise võimaluste tutvustamine raamatukogude töös
- Kultuur ja kultuuridevaheline suhtlus
- Kogemusreis Oslo raamatukogudesse
- Õppereis Haljala valla raamatukogudesse
- Õppereis Lääne- ja Raplamaa raamatukogudesse
- Üldhariduskoolide arendusprogramm – fookuses on funktsionaalne lugemine
- Tekstide kirjutamise ABC
- Mis on ChatGPT ja kuidas tehisintellekti kogukonna heaks kasutada
- Energiakriis
- Rahva Raamatu kliendipäev
- Varraku kliendipäev
- Avita kliendipäev
- Koolibri kliendipäev
- Niilispitsi kursus

Nimekiri on austustäratav, kuid paljusi neist jälgiti vaid töö kõrvalt veebis. Kui suur on aga selliste koolituste kasutegur? Kahtlemata on raamatukoguhoidjad õpihimulised ning avatud uutele teadmistele ja oskustele, kuid kaugeltki kõik raamatukogud ei ole vähemalt 5-1 päeval nädalas avatud. Nii ei raatsi töötajad raamatukogu oma külastajatele sulgeda ning üle jääb võimalus uusi teadmisi saada veebi teel lugejate teenindamise kõrvalt. Kuid korraliku süvenemiseta teemasse jääb selline koolitus siiski poolikuks.

Samas räägib tasuta veebikoolituste kasuks see, et rahalised vahendid on äärmiselt napid. Koolitussummad moodustavad üldisest eelarvest napilt 0,3%, aga seegi kulub reeglina vaid sõidukuludeks. Lektorite töötasu saab maksta tavaliselt vaid projektidest saadud rahaga.

Lisa 1

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
25.01.2023	Aabitsad - lastekirjanduse klassika, kellele ja milleks	Krista Kumberg, Läänemaa Keskraamatu kogu bibliograaf	2 AK	32/3	0

09.06.2023	Kogukondlik ja tulevikku vaatav raamatukogu. Õppereis koos loengutega Viimsi ja Kose raamatukogudesse	Tiiu Valm (Viimsi rk), Sirje Bärge (Kose rk), Rene Tendermann (Kirjastuse Rahva Raamat projektijuht), Meelis Lilbok (OÜ Deltmar)	5 AK	21/3	825
27.10.2023	Kultuurilooline Käru	Aljona Suržikova (Kärude muuseum), Tiia Tuisk (Käru rk)	3 AK	11/1	0
22.11.2023	Milline võiks olla raamatukogude tulevik, Erasmus+roheline mad noored, Kuidas hoida vaimset tervist, Norra raamatukogude süsteem	Rene Virks, RaRA raamatukoguvõrgu koolitusjuht, Polina Murtazina (Järvamaa KRK), Kaja Sepp (Keskeesti Nõustamis- ja Rehabilitatsioonikeskuse juhataja), Jane Kiristaja (Järvamaa KRK)	4 AK	31/3	0

- Koolitused andsid uusi mõtteid igapäevatoeks, avardasid silmaringi, aitasid liita meeskonda ja õpetasid end töötuhina kõrvalt ka säästma.
- Maakonna raamatukoguhoidjaid nõustati ja juhendati nii kohapeal, kui ka e-kirja ja telefoni teel. Peamised teemad on raamatukoguprogramm, komplekteerimine, statistika jne. Pearaamatukoguhoidja koostas juhendid inventuuri läbiviimiseks ning aruannete koostamiseks.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

- Ettekanded erinevatel sündmustel raamatukogus.
- Koolituste ja kogemuspäevade juhtimine.
- Sõnavõttud ja ettekanded erinevate kultuurisündmuste puhul.
- Raamatukogu ja selle tegevuse tutvustamine raadios.

- Raamatukogu tutvustamine külalistele.
- Ülevaated raamatukogu tegevusest ja probleemidest kohalikus omavalitsuses.

LISA 2

2.4.4 Erialahariduse omandamine.

- Kaks Järva valla raamatukogu töötajat läbisid Rahvusraamatukogu poolt korraldatud kutsekoolituse ja said kutsetunnistuse.

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

- Kõigile maakonna raamatukoguhoidjatele koos toetajatega korraldas Järvamaa Keskraamatukogu jaanuaris raamatukogude aasta tänuürituse väikeste sauna-aastale sobivate meenete ja ühise peoga, kus ei puudunud ka liikumisaastale sobivad tegevused.
- Järva vald
 - ✓ Ambla/Koeru – Eleri Kang – parim noor raamatukoguhoidja.
 - ✓ Imavere raamatukogu – Järva vallaraamatukogu tänukiri Imavere raamatukogu 100. juubelil ja tänukiri R.Kamseni Lasteluulepäeva organiseerimise eest.
 - ✓ Koigi raamatukogu – tänukiri Koigi Kultuuriseltsilt koostöö eest.
- Türi vald
 - ✓ Kahala – Anneli Jaasma – parim maaraamatukoguhoidja Järvamaal.
 - ✓ Laupa – Liina Jeena – Järvamaa Hariduse sõber 2023, nominent; EV presidendi tänukiri uudishimupäeva korraldamise eest; Ettevõtliku Kool edulugude konkursi „Õppimine on põnev“ nominent kategoorias „Parim koostöötegu“; Laupa põhikooli eripreemia hea koostöö eest.
 - ✓ Türi – Järvamaa hariduse sõber 2023.
 - ✓ Väätša – Järvamaa noorsootöö aasta tegu 2023 nominent kategoorias aasta tegu või sündmus, koostöö eest Väätša Noortekeskusega; Nordisk Litterature tänu Põhjamaade kirjandusnädala korraldamise eest raamatukogus.
 - ✓ Türi raamatukogu korraldas kõigile struktuuriüksustele traditsiooniliselt motivatsioonireisid seekord Laupa mõisa, Mukri rabasse ning väljasõidu Haapsallu. Kõigile maksti aasta lõpus ka väikest lisatasu.
- Paide linn
 - ✓ Roosna-Alliku – tänukiri Roosna-Alliku põhikoolilt koostöö eest.
 - ✓ Järvamaa Keskraamatukogu – Paide linna kultuuripreemia – Jane Kiristaja panuse eest kultuurielu edendusse.
 - ✓ Järvamaa Keskraamatukogu teenindusosakonna juhataja – Paide linna tänukiri raamatukoguteenuse arendamise ja paidelaste lugemisharjumuste kujundamise eest.
 - ✓ Kolme staažika raamatukoguhoidja tööjuubelite (40 aastat) tähistamiseks istutati keskraamatukogu ette õuna- ja kirsipuud.
 - ✓ Kõigile raamatukogutöötajatele maksti aasta lõpus väikest lisatasu.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.

- Järva vald
 - ✓ Remonti vajab Albu raamatukogu.

- ✓ 2022. aastal uutesse ruumidesse kolinud Aravete raamatukogus on senini soojustamata maja välissein ja osa aknaid välja vahetamata. Samuti oleks vaja juba teha väiksemaid parandustöid, sest ruumi seinte ja lae liitumiskohtadesse on tekkinud märgatavad praod.
 - ✓ Päinurme raamatukogu asus seni väga korralikes ruumides, kuid kuna vallal on majaga teised plaanid, siis koliti aasta lõpul rahvamajja, kus 2024. aastal peaks algama remont. Seni on raamatukogu ajutisel pinnal rahvamaja kohvikus.
 - ✓ Peetri raamatukogu renoveeriti raamatukogude kiirendist saadud raha toel ja asub nüüd vaid I korrusel (varem oli lastele mõeldud osa II korrusel).
 - ✓ Koeru raamatukogus vahetati välja radiaatorid – töö, mis eelneval aastal jäi rahapuudusel tegemata.
 - ✓ Ahula ja Imavere raamatukogude põrandad vajaksid värskendust ja Ambla raamatukogus tuleks üle värvida seinad, mille värv on kobrutama hakanud.
 - ✓ Viimaste aastate jooksul on vallas palju tehtud raamatukoguruumide kaasajastamiseks, kuid paraku on tulnud kolida väiksematele pindadele.
 - ✓ Lisaks kümnele raamatukogule on vallaraamatukogul raamatubussiks ümberehitatud kaubik, vaid paar aastat vana Renault Master
- Türi vald
 - ✓ Kabala ja Kärü raamatukogud on pidevas uute ruumide ootuses, kuid takistuseks on nii raha puudus kui ka kogukonna vastasseis.
 - ✓ Kahala raamatukogu ruumid on korralikud, kuid remonti vajab koridor ja väljavahetamist välisuks.
 - ✓ Oisu raamatukogu ruumid vajaksid värskendust. Osaliselt on seda teinud raamatukoguhoidja koos abikaasaga, kes oma vaba ajast tasu nõudmata värvisid ära kõige kehvema väljanägemisega seina, meisterdasid uue teadetetahvli ja ehitasid mitu riiulit.
 - ✓ Türi raamatukogu kolis juba paar aastat tagasi uutesse ruumidesse, kuid seniajani on probleeme valgustuse, vanade akende ja ventilatsiooniga.
 - ✓ Kõiki raamatukogusid, v.a. Kabala, kimbutab suur ruumipuudus.
 - Paide linn
 - ✓ Sanitaarremonti vajavad jätkuvalt nii Roosna-Alliku kui ka keskraamatukogu.
 - ✓ Sargvere raamatukogu sai uued ruumid sama maja I korrusel, kus tehti sanitaarremont.
 - ✓ Vajalik oleks Viisu raamatukogu toomine I korrusele.
 - ✓ Keskraamatukogus on endiselt probleemiks konverentsisaali ventilatsioon
 - ✓ Aasta lõpul oli lootust keskraamatukogu ja kunstikooli ühise lagununud välistrepi remondiks, isegi hange kuulutati juba välja. Paraku langes ära osa selleks mõeldud rahast ja nii jäi see töö paremaid aegu ootama.

Kokkuvõtteks – oli taas majanduslikult raske aasta – hinnad tõusid, kuid eelarvet tuli vähendada. Kuigi raamatukogude ilme on viimastel aastatel paranenud, on ruumipuudus neis väga suur. Paraku on omavalitsuse jaoks raamatukogu pigem raamatute kogu, mitte aga ajaveetmis- ja kogukonnakeskus.

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

- Aasta jooksul muutusi ei olnud, kuigi vähenenud on II korrusel asuvate raamatukogude arv ja seegi on juba saavutus.
- Järva vallas asub II korrusel vaid Järva-Jaani raamatukogu. Lisaks sellele puudub juurdepääs veel Ahula ja Koigi raamatukogudes ja osaliselt on see tagatud Imavere raamatukogus.
- Türi vallas on juurdepääs tagatud vaid 3-s raamatukogus (Türi, Kärü, Väätša). Ülejäänud asuvad kõik II korrusel, kuhu liikumispuudega inimestel juurdepääs puudub.
- Paide linnas on juurdepääs tagatud Tarbjal ja keskraamatukogus, I korrusele kolis Sargvere raamatukogu.

Tabel 5

Juurdepääs võimalik	11
Juurdepääs võimalik osaliselt	1
Juurdepääs puudub	10

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

- Arendustegevus praktiliselt puudub.
- Rahapuudus on krooniline, parimal juhul on ikka ja jälle märksõnaks taaskasutus
- Kui töötajate arvuteid on tasapisi uuendatud, siis kasutajate käsutuses olevate seis on vilets. Kuigi kõige hädavajalikumad toimingud saab nendega tehtud, on probleeme nii kiiruse, interneti kui ka seadmete ühildumisega (kasutajate arvutist pole näiteks võimalik printida).
- Suuri projekte riistvara ostude puhul seega ei olnud. Väiksematest saab nimetada vaid Türi valla kahele raamatukogule ostetud värvilaserprinterit ja keskraamatukokku soetatud serverit ning 2 arvuti väljavahetamist kasutatud, kuid siiski uuemate vastu.
- Areneb üksnes raamatukoguprogramm RIKS.

3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine

- Statistiliselt osteti maakonna raamatukogudesse 2023. aastal ligi 300 eksemplari teavikuid vähem kui 2022. aastal. Põhjuseks 5 raamatukogu sulgemine Järva vallas.
- Teavikute hankimist mõjutas suurenenud riigitoetus, samas kui omavalitsuste komplekteerimiskulu vähenes ja seda mitte ainult Järva vallas suletud raamatukogude tõttu .
- Kerkinud on nii raamatute kui perioodika hinnad – üha enam mõeldakse raamatukogudes, mida tellida, mida mitte.
- Keskraamatukogu kaudu hangiti maakonna raamatukogudesse 8 572 eksemplari teavikuid, neist ostudena 7 684 eksemplari. Võrreldes eelmise aastaga oli muutus siiski suhteliselt väike – kõigi hangitud eksemplaride arv suurenes 1,3% võrra ja vaid 3,1% vähenesid ostud.
- Suurimad tarnijad on Rahva Raamat, Ühinenud Ajakirjad, Varrak ja Bestkaup.
- Probleemiks oli venekeelse kirjanduse soetamine. Suur tänu Sillamäe raamatukogule, kes saatis meile kingitusena ligi 80 eksemplari raamatuid. Aasta lõpul saime venekeelset kirjandust tellida Rahva Raamatust.

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

- Komplekteerimise põhimõtted on ikka samad – järgime raamatukogude töökorralduse juhendit ja Kultuuriministeeriumi määrust, arvestame piirkonna elanike soovide ja vajadustega ning lähtume rahalistest võimalustest.

-annetuste osakaal kogude juurdekasvust

- Jättes kõrvale teavikud, mis Järva valla suletud raamatukogudest üle anti ja 2023. aastal arvele võeti, siis annetati kokku 414 eksemplari, mis moodustab 4,7% hangitutest.

-kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

- Suurima osakaaluga maakonnas nii ostetud kui laenutatud raamatutest on ilu- ja lastekirjandus – vastavalt 82,5% ja 83,2%
- Teisele kohale maakonnas jääb haridus-, sõja- ja turismialane kirjandus – 3,3% ostudest ja 3,1% laenutustest.
- Kolmandal kohal ostudest on liik 1, mis aga laenutuste arvult on neljandal kohal – vastavalt 3% ja 2,6%
- Neljandal kohal ostudest ja kolmandal laenutustest on kunsti- ja sporditeemalised raamatud – vastavalt 2,7% ja 2,8%
- Kuigi enim lugejaid on maakonnas vanuses 8 – 12, siis enim laenutavad ikkagi inimesed vanuses 66 – 79. Samas kui Järva vallas on usinamad lugejad 66 – 81, siis Türi vallas lisaks 60 – 77-aastastele ka 8-aastased ning Paide linnas lisaks 56 – 72-aastastele ka 9-aastased. Nendest arvudest nähtub, milline on vanuse skaala linna ja maapiirkonnaga võrreldes.
- Laenutuste edetabeleid juhivad kindlalt laste soovituslik kirjandus ja raamatud, mis pakuvad eelkõige meelelahutust. Tõsi, sel aastal oli maakonnas edetabeli tipus Eero Epneri raamat „Lembit Ulfsak“. Seda raamatut ka reserveeriti enim, reserveeringutes jäi teisele kohale Lucinda Riley „Atlas“ ja kolmandale Mauri Dorbek „Ma tahan. Ma suudan. Ma võin“, kuid maakonna laenutuste TOP 10-sse viimased kaks ei mahtunud. Endiselt on populaarne Delia Owens „Kus laulavad langustid“ – maakonna TOP 10-s seitsmendal kohal. Jätakuvalt loetakse usinalt Minu sarja raamatuid.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

- E-raamatute järele puudub nõudlus ja nii pole neid maakonna raamatukogudesse ka hangitud
- Raamatuid ostetakse tavaliselt ühes eksemplaris. Erandiks siin vaid soovituslik laste- ja noortekirjandus, mida eelkõige koolidega ühendatud raamatukogudesse püütakse muretseda suuremas eksemplaarsuses, kui rahalised vahendid seda võimaldavad.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

- Maakonna raamatukogudesse oli 2023. aastal tellitud 101 perioodilist väljaannet, mis on 8 võrra vähem kui 2022. aastal. Lisaks saadi tasuta 21 nimetust.

- Kuigi mitmete paberlehtedega kaasneb ka digiväljaanne, siis kohapeal soovitakse lugeda ikka trükiväljaannet.
- Kogu kultuuriperioodika valik on maakonnas olemas – enim tellitud on ikka Täheke ja Hea Laps ning täiskasvanutele Teater.Muusika.Kino ja Sirp.
- Samas perioodika laenutuste arv pidevalt väheneb, kuigi võrreldes eelneva aastaga on see vaid 0,3% . Laenutuste koguarvust moodustas perioodika 2022. aastal 12,5% ja 2023. aastal 12,2%

3.1.3 Auviste komplekteerimine

- Auviseid enam ei hangita, kuna puudub nõudlus. Sel aastal sai vaid Türi raamatukogu kingitusena juurde 2 auvist.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

- Inventuurid toimusid Ambla, Kabala ja Väätsa raamatukogudes.
- Võrreldes paari eelneva aastaga jäi mahakantud eksemplaride arv tagasihoidlikuks, kuid see on seotud raamatukoguvõrgu ümberkorraldustega Järva vallas. 2022. ja 2023. aasta võrdluses Türi ja Paide raamatukogudes kustutamiste arv tõusis – vastavalt 16,4% ja 26,1%

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

- Raamatukogu põhiteenused muutunud ei ole – teavikute koju- ja kohallaenutus, päringutele vastamine, arvutite kasutamine, võimalus printida, teha valguskoopiaid, skanneerida, osaleda lugejakoolitustes, kasutada ruume nii kaugtööks kui ka videokoosolekutel osalemiseks.
- Järva vallas osutab lisaks paiksetele raamatukogudele raamatukoguteenust raamatubuss „Krõõt“.
- Oisu ja Türi raamatukogud pakuvad dokumentide lamineerimisteenust.
- Oisu raamatukogus on Omniva teeninduspunkt.
- Mitmed lugejad on harjunud saatma enne külastust e-kirju raamatusooviga.
- RIKSWEBi külastus on tõusnud 34% . Suurenenud on ka teavikute reserveerimine veebis, moodustades kõigist reserveeringutest kolmandiku.
- Pea poole võrra on suurenenud iseteenindusautomaadi RITA kasutus, kuid arvuliselt on see siiski marginaalne (vaid 84 korda aasta jooksul). Lugeja jaoks on ikkagi oluline suhtlus raamatukoguhoidjaga, kui juba kohale on tulnud.
- Hoogsalt on tööle hakanud laenutusplatvorm MIRKO. 2023. aastal saadi tellimusi 117 inimeselt. Samas oli ka juhus, kus meie raamat läks Paide inimesele, kes nähes raamatukogu templit tuli ise kohale, et see meile tagastada. Paraku ei saanud me raamatut temalt tagasi võtta ja ta pidi ikkagi kasutama pakisaatmisteenust.
- Järva vallas viidi läbi raamatukogu kasutajate rahulolu uuring. Uuringus osales 125 vastajat. Selle järgi on Järva valla raamatukogude keskmine külastaja naissoost pensionär, kes on olnud oma koduraamatukogu kasutaja üle 10 aasta ning kes külastab raamatukogu tavaliselt 2-3 nädala tagant. Peamised põhjused raamatukogu

külastamiseks on ilukirjanduse laenutamine või tagastamine ning sündmustel osalemine ja suhtlemine. Raamatukogudes toimuva kohta saadakse infot enim isikliku suhtluse kaudu ehk suust-suhu levib teave kõige paremini. 68% vastanutest on soovitanud mõnda Järva valla raamatukogu pereliikmele, sõbrale, tuttavale või kolleegile. Arenguvõimalustena toodi enim välja raamatukappi ning kohviautomaati. Samas on väga raske saada teada nende inimeste arvamust, kes raamatukogu ei külasta ega soovi uuringust osa võtta.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

- Kõigis raamatukogudes on tagatud juurdepääs avaliku andmesidevõrgu kaudu avalikule teabele. Paraku raamatukogude arvutipark on vananenud ja seega ei vasta sageli teenuse kvaliteet nõudlusele.
- E-riigiga suhtlemisel vajavad paljud raamatukoguhoidja abi või vähemalt n.ö. käe hoidmist, et end kindlamana tunda.
- Sel aastal tuli tihti abistada ka e-posti konto loomisel, sest hot.ee muutus tasuliseks ja postkast sooviti reeglina üle viia gmail.com kontole.
- Kuigi raamatukogud väidavad tavaliselt, et AIPi ei kasutata või kasutatakse vähe, näitavad arvud midagi muud. Registreeritud arvutikasutus on maakonnas suurenenud 6,2%
- Suurima hüppe on teinud Türi raamatukogu, kus arvutikasutus on suurenenud 21,6%. Ka Oisu raamatukogus on see kasvanud 10,8%. Samas vähenes arvutikasutus 14,9% keskraamatukogus, kus see oli senini aasta-aastalt tõusnud.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 6

Raamatukogu	Lugejad 2022	Lugejad 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku*	9 181	8 995	-186
MKR kokku**	3 106	3 199	+93

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Tabel 7

Raamatu- kogu	Külastused 2022	Külastused 2023	Muutus (+/-)	Virtuaal- külast. 2022	Virtuaal- külast. 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku*	137 475	138 346	+871	41 506	35 198	-6 208
MKR kokku**	40 596	39 919	-677	28 869	27 421	-1 448

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

Tabel 8

Raamatu- kogu	Laenut-d 2022	Laenut-d 2023	Muutus (+-)	Päringud** * 2022	Päringud** * 2023	Muutus (+-)
Rahvark mk-s kokku*	237 765	242 208	+4 443	5 690	6 980	+1 290
MKR kokku**	64 603	62 382	-2 221	2 468	3 512	+1 044

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

- Järva vald
 - ✓ Kõik põhinäitajad on langenud, põhjuseks eelkõige 2022. aasta lõpul suletud 5 raamatukogu, lisaks oli Peetri raamatukogu pikalt remondis. Ka vähenes Järva valla elanike arv 200 võrra.
 - ✓ Eks raamatukogude teema-aasta tõi ka rohkem inimesi raamatukokku ja nüüd on kasutajateks taas põhiliselt oma raamatukogule truuks jäänud lugejad.
 - ✓ Kui analüüsida kasutajaid, kes olid suletud raamatukogude lugejad 2022. aastal, siis neist 36% hakkas kasutama mõnda teist läheduses asuvat raamatukogu või raamatubussi. Osa kasutas raamatubussi juba varem paralleelselt kohaliku raamatukoguga. Ikkagi pole tänaseks suur osa suletud raamatukogude lugejatest teisi meie maakonna raamatukogusid külastama hakanud. Samas tuleb arvestada muidugi ka sellega, et osa neist olid n.ö. suvelugejad – eriti just lapsed, kes on suveks maale tulnud.
 - ✓ Raamatubussi lugejate arv tõusis 4 kasutaja võrra, suurenes ka laenutuste arv (+681), paraku langes külastuste arv (-446). Ilmelt on see tingitud sellest, et lugejad laenutavad korraka rohkem raamatuid, sest kuigi bussi graafik püütakse teha võimalikult kasutajasõbralik, eeldab see ikkagi lugejalt rohkem aja planeerimist.
- Türi vald
 - ✓ Kuigi lugejate arv veidi langes, siis hüppeliselt on tõusnud nii külastuste kui laenutuste arvud.
 - ✓ Suurim tõus laenutuste ja külastuste osas oli Türi, Kabala, Kahala ja Väätsa raamatukogudes. Kabalas ja Väätsal on uute inimeste tööle asumisega raaamatukogutöö, eriti just laste ja noortetöö, hoogustunud. Kahala raamatukogu kõrvalruumides asub juuksur ja nii on tema kliendid leidnud tee ka raamatukokku.
 - ✓ Väätsa ja Türi raamatukogude laenutuste üldarvust moodustab väga suure osa kohalikus kasutus – Väätsal 62,6% ja Türil 42,2 %. Eks oma osa on siin usinamal registreerimisel, kuid mõlemas raamatukogus korraldatakse ka ohtralt raamatuid tutvustavaid üritusi, mis innustab lugejaid kohapeal trükiseid sirvima.
- Paide linn
 - ✓ Kuigi lugejate arv suurenes, siis nii külastused kui laenutused vähenesid.

- ✓ Positiivselt mõjus Sargvere raamatukogu kolimine esimesele korrusele – suurenesid kõik põhinäitajad.
- ✓ Laenutuste arvu langus keskkogus oli tingitud ühelt poolt kohalkasutuse vähenemisest, aga teiselt poolt ka sellest, et vähendatud eelarve ei lubanud osta kõike, mis meie lugejale huvi oleks pakkunud. Aasta lõpus sai küll juurde hangitud nii mõnigi aasta jooksul ostmata jäänud raamat, aga lugejani jõuavad need alles uuel aastal.
- ✓ Keskkogus oli külastuste arvu languse üheks põhjuseks ka aasta lõpu ruumiekspereiment – hubase ajaveetmiskoha sisseseadmine fuajees. Sealsed külastused jäid (ja jäävad ka edaspidi) registreerimata, sest seal pole võimalust neid loendada. Külastustena lähevad kirja üksnes laenutusosakondade ja lugemissaalide kasutajad.
- ✓ Keskkogu teeb koostööd Töötukassaga, kelle poolt organiseeritud koolitusteks ja psühholoogiliseks nõustamiseks kasutatakse meie ruume. Samuti tegutseb meie õppeklassis eelkool ja järelaitamiskursus matemaatikas. Ruumide rentijaid erinevateks koolitusteks ja loenguteks on veelgi, aga meie neid raamatukogu külastustena ei registreeri.
- Virtuaalkülastuste arv on languses – infot raamatukogude kohta saadakse pigem sotsiaalmeediast või lihtsalt guugeldades.

***Infopäringud

- Infopäringute arv on suurenenud – küllap on siin oma osa ka usinamal registreerimisel. Samas ei peegelda see arv veel kaugeltki tegelikkust. Raamatukoguhoidjad peavad seda igapäevatöö osaks ja nii ei nähta vajadust seda eraldi välja tuua.
- Päringute teemad puudutavad eelkõige käsitööd, kokandust, rahvarõivaid, kodulugu, loodust. Otsida tuleb nii näidendeid, rahvatantse kui ka noote – sageli väga üldiste tunnuste alusel. Aga päringute hulgast ei puudu ka maisemad – bussigraafik, erinevate sõnade tähendused jne.
- Mõned näited – Diplomaatilise korpuse automärgistus, fakte ja mälestusi Oisust, hävituspataljoni tegutsemine Järvamaal, klassiväline töö aastatel 1945-1959 Paide Keskkoolis, laevade tehnilised joonised, maadlus Eestis 1960-ndatel, puidust söögialus kassidele, soome-tüüpi ahju ehitamine, maakividest müüri ladumine, Ida-Virumaa rahvarõivad, kudumise tingmärgid, kutsika kasvatamine, Eesti baleriinide isanimed.

Tabel 9

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv***	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Rahvark mk-s kokku*	0	1	0	180	0	573
MKR kokku**	0	0	0	0	0	0

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

***kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

- Kogemuspäev „KOV ja raamatukogu. Raamatukogu – kulu või investering“ korraldati Türi raamatukogus. Rohkem virtuaalüritusi või -koolitusi ei korraldatud, sest puuduvad nii tehnika kui oskused. Selleks tehnika rentimine ja seda haldavate inimeste palkamine on väga kulukas.

Tabel 10

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv***	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Rahvark mk-s kokku*						
MKR kokku**						

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

***kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Tabel 11

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2022	Virtuaalnäituste arv 2023	Virtuaalnäituste külastajate arv 2022	Virtuaalnäituste külastajate arv 2023
Rahvark mk-s kokku*				
MKR kokku**				

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

4.3 RVL teenindus

- RVLi teenus on vähenenud, kuid väiksem on ka maakonna raamatukogude arv.
- Teenus toimib väga hästi Järva valla raamatukogudes tänu raamatubussile.
- Türi vallas ja Paide linnas toimib RVL jätkuvalt üksnes töötajate, sugulaste ja tuttavate kaasabil.
- Tellimusi väljaspoolt maakonda oli 11.
- Maakonnavälise raamatusoovi puhul oleme tutvustanud MIRKot.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

- Kõigis maakonna raamatukogudes on olulisel kohal lastes ja noortes lugemishuvi tekitamine-kasvatamine koostöös lasteaedade, koolide ja noortekeskustega.
- Oluline on ka õpetajate suhtumine ja soov teha raamatukoguga koostööd. Edukamad on kindlasti need raamatukogud, mis asuvad koolides.

- Lugemisisu programm on suureks innustuseks – see toob kohale rohkem lapsi raamatuid sirvima ja lugema.

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

- Hangitud ilu- ja lastekirjandusest moodustas laste- ja noortekirjandus 30% ja sellest eesti autorite teosed 47%
- Priorideetiks on eesti kirjanike raamatud, välisautorite tunnustatud teosed, juba olemasolevate sarjade järjed ja valikuliselt aimekirjandus.
- Nii jooksva kui järelkomplekteerimise puhul arvestatakse kooli soovitusliku lugemisvaraga, aga ka võimalusega soovituslikke raamatuid vahetada RVLi teel.
- Väikelaste raamatute puhul on oluline, et see oleks mõeldud korduvkasutuseks, mida saab raamatukogust laenutada rohkem kui üks kord.
- Lisaks raamatutele ostetakse ka erinevaid lauamänge, kuna raamatukogud on lastele muutunud üha enam ajaveetmise kohaks.
- Kahju, et Lugemisisu programmi raamatute hankimist enam riigi poolt ei toetata.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 12

Rmtk	Lug-d 2022	Lug-d 2023	Muutus (+-)	Külast-d 2022	Külast-d 2023	Muutus (+-)	Laenut 2022	Laenut 2023	Muutus (+/-)
Rahvark mk-s kokku*	2 742	2 804	+62	43 688	46 011	+2 323	22 653	23 957	+1 304
MKR kokku**	877	962	+85	9 852	9 417	-435	6 078	6 469	+391

*Rahvaraamatukogud maakonnas kokku

**Maakonnaraamatukogu koos oma haruraamatukogudega kokku

- Tabel rõõmustab juba teist aastat järjest – kõik põhinäitajad maakonnas on suurenenud.
- Külastuste arvu langus Paide linna raamatukogudes on osaliselt tingitud sellest, et eelneval, raamatukogude teema-aastal, leidsid klassid ja lasteaiarühmad tihedamini tee raamatukokku. Keskkogu fuajeesse loodi mugavad kohad, kus lauamänge mängida ja joonistada – nii ei läinudki mitmed lapsed enam II korrusele lasteosakonda. Samas fuajees külastusi ei registreeritud.
- Kõige rohkem suurenes külastatavus (+2001) Väätsa raamatukogus, kus on nüüd väga aktiivne töötaja, kellel on hea koostöö nii lasteaiaga kui ka kooliga.
- Järva valla Imavere raamatukogus kasvasid tublisti nii külastuste (+659) kui ka laenutuste (+629) arvud tänu kooli tööle asunud uuele eesti keele ja kirjanduse õpetajale, kes suunab lapsi lugema ja raamatukogu kasutama.
- Jätkuvalt lähivad statistika jaoks kaduma lapsed, kellele laenutavad raamatuid lapsevanemad või õpetajad.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

- Lastes ja noortes lugemishuvi tekitamiseks ja neist raamatusõprade kujundamiseks korraldatakse raamatukogudes mitmesuguseid sündmusi.
- Väga hea on Lugemisisu programm, mis innustab lapsi rohkem raamatuid sirvima ja lugema.
- Samuti toovad lapsi lugemise juurde erinevates vormides suvelugemisprogrammid
- Populaarsed on erinevad huviringid, laste- ja perehommikud, aine- ja loovustunnid, kus käelise tegevuse kõrval tutvustatakse ka raamatuid.
- Noortele korraldatakse koostöös koolide ja noortekeskustega kõne- ja luulevõistlusi.
- Raamatukogud püüavad anda oma võimaluste juures parima, et raamatud lastele meeldivaks ja põnevaks teha ning kui õpetajad ja lapsevanemad on koostöövalmid, siis on jätkuvalt lootust, et laps ja lugemine loeb.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

- Traditsiooniliselt toimusid ettelugemisvõistlus, maakondlik kirjandusmäng ja Luuleprõmm.
- Palju positiivset tagasisidet oleme saanud Luuleprõmmu eelvooru korraldamise eest – seeläbi on lastel ja noortel võimalus oma loomingut tutvustada ning nad on saanud esinemisjulgust ja –kogemust.
- Kahjuks muutub kirjandusmängu korraldamine aasta-aastalt raskemaks, sest uusi raamatuid on vähe ja nii ongi mäng jäänud Paide ja Türi keskeks.
- Igal aastal tähistatakse emakeelepäeva, toimuvad Hommikuhämaruse ettelugemised Põhjamaade kirjandusnädalal, au see hoitakse rahvakalendri tähtpäevi.
- Aasta kirjanikuks oli Eno Raud, kelle loomingut erinevatel sündmustel kasutati. Ka ettelugemispäeva lood olid tema raamatutest.
- Mitmed sündmused olid seotud liikumisaastaga – ukraina tantsu töötuba, kepphobuste pidu, kivikeks raamatuteni jõudmiseks jne.
- Eesti kirjanduse pidunädalal oli Järva valla raamatukogudes ja koolides kohtumised kirjanike ja kunstnikega.
- Oli huvitavaid näituseid, viktoriine, teematunde jm.
- Liiklusnädal aitas hämaral ajal meelde tuletada liiklusreegleid.
- Järvamaal käisid noorte lugejatega kohtumas Kristi Piiper, Wimberg, Anti Saar, Kairi Look, Aidi Vallik, Jaanus Vaiksoo, Markus Saksatamm, Kaia Raudsepp, Contra, folklorist Maili Metssalu ja koomiksikunstnik Veiko Tammjärv.

LISA 4

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 13

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	285	1	59

- Koduteenindust liikumispuudega inimestele aitavad teha ka sotsiaaltöötajad ja tugiisikud.

- Koduteenindust osutatakse ka kaugemal elavatele pensionäridele, ajutiselt liikumisvõimetutele lugejatele, haigetele, aga ka neile, kes töö tõttu ei saa raamatukogu külastada (neist viimased muidugi tabelis ei kajastu).
- Teenuseks on raamatute laenutamine ja tagastamine.

Tabel 14

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
4	28	426

- Teenuseid teistele asutustele osutavad Türi, Kärü ja Väätsa raamatukogud. Tehakse koostööd Türi Kodu, Kärü Südamekodu ja Väätsa eakate koduga.
- Türi Kodu kliendid käivad kord kuus raamatukogus, kus neile tutvustatakse kirjandust ja arutletakse erinevatel teemadel.
- Kärü Südamekodu elanikele on loodud raamatuklubi. Lisaks väiksemale grupile koostab raamatukoguhoidja erineva programmiga kokkusaamisi.
- Väätsa eakate kodus käib raamatukoguhoidja tutvustamas erinevaid tähtpäevi, korraldab viktoriine jne.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

- Raamatukogud ongi kujunenud kohalikku pärandit jäädvustavateks, elukestvat õpet toetavateks ja erinevaid vaba aja võimalusi pakkuvateks kohtadeks.
- Raamatukokku tullakse mitte ainult raamatuid laenutama, vaid ka erinevate murede korral abi saama, mitmesuguste teemade kohta infot hankima, kohtuma huvitavate inimestega, vaatama näitusi jne.
- Raamatukogude juures tegutsevad erinevad huviringid ja -klubid, korraldatakse teabepäevi jm.

4.6.1 Kohalikul tasandil

- Koostööpartneriteks on kõigis omavalitsustes kohalikud haridusasutused, huvikoolid, külaseltsid, rahvamajad, päevakeskused, muuseumid, aga ka erinevad huvialaringid, MTÜ-d ning muidugi kohalikud omavalitsused.
- Türi loodi MTÜ Türi valla Raamatukogusõprade Selts.

Järgnevalt üht-teist aasta jooksul toimunud omavalitsuste kaupa. Loetelu erinevatest sündmustest ja näitustest pole siin kaugeltki täielik – toimus veel palju muudki põnevat.

- Järva vald
 - ✓ Korraldati järjekordne Eesti kirjanduse pidunädal mitmete kohtumiste ja konverentsiga.
 - ✓ Lugejatega kohtusid Ants Aaman, Urve Tinnuri, Maire Aunaste, Ketlin Priilinn, Lauri Räpp ja Toivo Laan.
 - ✓ Fotokonkursi „5 ilusat hetke Järva vallas“ võitnud tööde näitus oli üleval mitmes raamatukogus.
 - ✓ Imaveres toimus taas R. Kamsenile pühendatud luulepäev „Luulelumi“.

- ✓ Koos eakatega käidi matkal tutvumas Pilistvere kultuurilooliste paikadega.
- ✓ Kodutute loomade varjupaiga jaoks koguti raha Imavere raamatukogu korraldatud käsitöö näitus-müügil.
- ✓ Imavere raamatukogu tähistas 100. sünnipäeva koos sõprade ja endiste töötajatega ning koostas näituse, mis tutvustas raamatukogu ajalugu koos rohkete fotodega.
- ✓ Ahula raamatukogus oli näitus kohvitassidest.
- ✓ Aravete raamatukogus olid üleval tunnustatud hobifotograafi Ain Palossoni loodusfotod, kooli õpilastööd ja Mondo Maailmakooli näitus „Šokolaadikampaania“.
- ✓ Koeru raamatukogus oli Hendrik Relve looduspiltide näitus.
- Türi vald
 - ✓ Eakad kogunesid nii Kahala, Kärü, Väätsa kui Türi raamatukogudes – kohtuti Türi valla keskkonnaspetsialisti ja linnaaednikuga, korraldati lauamängude õhtuid ja saadi kokku ka lihtsalt muljete vahetamiseks.
 - ✓ Küläs käisid Jaak Juske, Märt Treier, Polina Tšerkassova, Ena Mets, Contra ja Maarja-Liis Mölder.
 - ✓ Oisu raamatukogu juurde loodi raamatuklubi, mis kogunes aasta jooksul 6 korda ja kus arutleti erinevate, just tõsisema sisuga raamatute üle.
 - ✓ Oisu raamatukogu tähistas 105. sünnipäeva.
 - ✓ Türi raamatukogus oli kokku kuus reisiõhtut ja viis raamatuesitlust.
 - ✓ Türil toimus viis loovkirjutamise õpituba täiskasvanutele ja mitu omaloominguõhtut.
 - ✓ Türi raamatukogu korraldas linnuvaatlusretke.
 - ✓ Valla raamatukogude üritusi ilmestasid muusikaga Tarmo Selter, Aime ja Taivo Lippur.
 - ✓ Laupa raamatukogu osales laulupeoks paelapunumise aktsioonis.
 - ✓ Väätsa raamatukogus alustas tööd hispaania keele kohvik.
 - ✓ Oli mitmeid huvitavaid näituseid – Tuulike Kivestu-Rotella illustratsioonide rändnäitus „Siis, kui teinekord“, Mati Michelise ja Raimo Aasa näitus „Äratuskell karikatuurides“, Gita Treice katuselaastudele joonistatud illustratsioonide näitus raamatule „Krääbu Tõllu Tsips“, Konrad Mägi repronäitus, Made Balbati illustratsioonide näitus, käsitöönäitus „Kirjad Türiilt“, Ülle Järve maalinäitus „Avastamata radadel“ ja muidugi Türi raamatukogu suur, ligi kahesajast mängukarust koosnev näitus.
- Paide linn
 - ✓ Roosna-Allikul toimusid kirjandustunnid „Tammsaare radadel“, „Virtsust Kuressaareni“ ja Hando Runnel 85 ning kirjandushommik Artur Alliksaar 100.
 - ✓ Roosna-Allikul toimus naljapäeval anekdootide lugemise võistlus.
 - ✓ Kohtusid Albu ja Roosna-Alliku raamatusõbrad.
 - ✓ Sargvere raamatukogus kohtuvad suguvõsa ja kodukandi ajaloo uurijad.
 - ✓ Tarbja raamatukogus toimus mitu tervise teemalist üritust.
 - ✓ Sargvere raamatukogus oli näitus Vana aja asjad – tikutoosid ja nahkehistööd.
 - ✓ Paide linna raamatukogudes käisid lugejatega kohtumas Vootele Ruusma ja Terje Luik Roosna-Allikul, keskkogus Jaak Juske ning Kärt ja Joonas Hellerma.

- ✓ Keskraamatukogus alustas tööd eesti keele kohvik ukrainlastele.
- ✓ Tegevusmuuseumis toimunud Jaan Eilarti 90. sünniaastapäevale pühendatud konverentsi näituse koostamisse andis oma panuse ka keskraamatukogu.
- ✓ Hea koostöö on raamatukogul Ingerisoomlaste Seltsiga – ühiselt avati meil näitus Ingerisoomlaste armsad asjad.
- ✓ Oma töid eksponeerisid keskraamatukogus Paide Kunstikooli erinevate osakondade õpilased.
- ✓ Keskraamatukogus sai vaadata osakonnajuhataja ja hobifotograaf Aive Äärma fotosid liblikatest.
- ✓ Keskraamatukogus toimus järjekordne jõulu-eelne käsitöö näitus-müük.

4.6.2 Riiklikul tasandil

- Koostööpartneriteks on eelkõige ikkagi ERÜ, RaRa, Eesti Lastekirjanduse Keskus, aga ka teiste maakondade raamatukogud ning Oisu raamatukogul orienteerumisklubi Okas ja Ernst Idla Selts.
- Järjekordne liiklusnädal toimus koostöös Maanteeametiga.
- Türi, Järva valla, Põhja-Pärnumaa, Tori ja Põhja-Sakala raamatukogude koostöös toimus 2 koolituspäeva.
- Järva Vallaraamatukogu töötajad käisid Haljala Valla raamatukogudes ja koos Mikitamäe raamatukoguga viidi ellu kutsekoolituse projekt, kus tutvustati raamatubussi ja milles löi kaasa ka Contra.
- Järva Vallaraamatukogu külastasid kolleegid Kohila, Hageri ja Tartu Linnaraamatukogust.
- Järva-Jaani raamatukogus toimus tõsieluseriaali „Minu küla“ filmimine.
- Järvamaa Keskraamatukogu külastasid Jõgevamaa ja Raplamaa raamatukoguhoidjad.
- Maakonna raamatukogudega käisime kogemusi vahetamas Viimsi, Kose ja Käru raamatukogudes.
- Keskraamatukogus oli mitmeid rändnäitusi – Arheoloogilised väljakaevamised Eestis, 2023. aasta 25 kaunimat raamatut ja 5 kaunimat lasteraamatut, RaRa rändinstallatsioon Looduse nõud ja jõud, Janek Lassi Mikrokristallide lõputu maailm ning Pallase Kunstikõrgkooli tudengite väga põnev näitus Krõbinad karbis.
- 2023. aasta Prima Vista partnerlinnaks oli Paide. Koostöös kirjanike, Tegevusmuuseumi, Paide Muusika- ja Teatrimajaga, näitetruppide ja muusikutega sisustati osavõtjaterohke päev.

4.6.3 Rahvusvahelisel tasandil

- Keskraamatukogus oli näitus 100 aastat Rumeenia ja Eesti diplomaatilisi suhteid, mille koostas Rumeenia välisministeeriumi arhiiv koostöös Eesti välisministeeriumi, Eesti Rahvusarhiivi, Rumeenia Suursaatkonnaga Tallinnas ja Eesti Suursaatkonnaga Bucarestis. Näituse avamisel osales ka Rumeenia suursaadik Eestis.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

- Peamiseks sihtrühmaks on eelkõige lapsed ja eakad.
- Individuaalkoolituste arv on võrreldes 2022. aastaga jäänud praktiliselt samaks (vaid 2 koolitust vähem), kuid kasvanud on rühmakoolituste arv + 20. Rühmakoolituste

kasvule on eelkõige kaasa aidanud Väätsa raamatukogu töötaja, kes korraldab õpilastele ja lasteaiarühmadele rohkelt põnevaid raamatukogu ja raamatuid tutvustavaid üritusi.

- Individuaalkoolituste põhiteema on digipädevuse arendamine.
- Nii Türi, Väätsal kui ka keskraamatukogus töötavad keelekohvikud.
- Türi raamatukogus tegutseb juba mitmendat aastat malering.
- Koostöös kohalike rahvamajade, huvikoolide, aga ka lihtsalt hakkajate inimestega tegutsevad erinevad huviklubid.
- Keskraamatukogu kunstikirjanduse fond on abiks Paide Kunstikoolile ja kuna asume ühes majas, siis tunnid viiaksegi kord nädalas läbi meie juures.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

- Raamatukogude tegevust kajastavad nii kohalikud kui ka üleriigilised meediakanalid, infot leiab raamatukogude kodulehtedelt, sotsiaalmeedia kontodelt, nii maakondlike kui omavalitsuste paber- ja veebiväljannetest ning nende kodulehtedelt, aga ka infotahvlitelt.
- Samas näitas Järva vallas läbi viidud lugejauuring, et kõige enam levib info suust-suhu ehk isiklike kontaktide kaudu.
- Raamatusse „Türi. Kilde kihelkonna ja linna arengust IX“ kirjutas artikli ka keskraamatukogu pearaamatukoguhoidja.

4.9 Andmebaasid.

- Lingid erinevatele andmebaasidele on raamatukogude kodulehtedel.
- Maakonna raamatukogude e-kataloogile on juurdepääs RIKSWEBi kaudu.
- Koduloolisi materjale koguvad Imavere, Järva-Jaani, Koeru, Laupa, Türi, Sargvere ja keskraamatukogu.
- Ambla raamatukogu alustas piirkonna, s.h. ka raamatukogu ajaloo uurimist.
- Koduloolisi materjale bibliografeerivad programmis RIKS Oisu ja keskraamatukogu
- Jätkuvalt bibliografeeritakse keksraamatukogus käsitööd ja rahvariideid puudutavat materjali, mis on suureks abiks lugejate päringutele vastamisel.

5. 2024. aasta tegevused.

- Arvult juba kolmanda Eesti kirjanduse pidunädala läbi viimine Järva vallas.
- Järva Vallaraamatukogu ja Türi raamatukogu arengukava koostamine.
- Päinurme raamatukogu renoveerimine, Türi raamatukokku kaugtööruumi loomine ja Viisu raamatukogu kolimine maja I korrusele.
- Kogude jätkuv korrastamine.
- Mitme raamatukogu väarikate juubelite tähistamine – KRK 165, Roosna-Alliku 140, Koeru 115, Aravete 105, Kabala 100 ja Kahala 75
- Kultuuririkkuse aasta tähistamine.
- Traditsiooniliste raamatukogusündmuste korraldamine.
- Üle-eestilises lugejate rahulolu uuringus osalemine.
- Jätkuv tähelepanu laste- ja noorteteenindusele.

Koostajad: Eha Palm ja Heli Lepp

Direktor: Jane Kiristaja

/allkirjastatud digitaalselt/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Järva Vallaraamatukogu	22	158	2 333
Türi Raamatukogu	18	102	3 712
Järvamaa Keskraamatukogu	15	97	825
Kokku	55	357	6 870

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

- Järva Vallaraamatukogu direktor
 - ✓ A.H.Tammsaare kirjanduspreemia üleandmisel.
 - ✓ ERÜ kõnekoosolekul „Raamatukogude kirev loominguline maailm“.
 - ✓ Kogemuspäeval „Raamatukogu – kulu või investeering“ Türi raamatukogus.
- Imavere raamatukoguhoidja
 - ✓ Emakeelepäeval Eesti Piimandusmuuseumis rahvuseepose „Kalevipoeg“ erinevate köidete tutvustamine.
 - ✓ Ettekanne Imavere raamatukogu 100. aastapäeval.
- Türi raamatukogu direktor
 - ✓ Raamatukogu tegemiste tutvustamine Tre-raadios (korduvalt).
 - ✓ Dialoogiringi „Kevadpealinn minu südames“ korraldamine.
 - ✓ Osalemine Aleksander Sibula erialapäeval arutelupaneelis „mina töötan raamatukogus“.
 - ✓ Kogemuspäeval „Raamatukogu – kulu või investeering“ ettekanne „Türi raamatukogu – hariduse sõber“.
- Oisu raamatukoguhoidja
 - ✓ Tervitussõnad kooli- ja lasteaia lõpupidudel ning 1. septembril .
 - ✓ Ettekanne Oisu raamatukogu 105. aastapäeval.
- Väätsa raamatukoguhoidja
 - ✓ Raamatukogu tegemiste tutvustamine Tre-raadios.
- Järvamaa Keskraamatukogu direktor
 - ✓ Raamatukogu tegemiste tutvustamine Tre-raadios (korduvalt).
 - ✓ Kõne raamatukogude aasta lõpetamise tänuüritusel Paides.
 - ✓ Rumeenia saatkonna näituse avamine.
 - ✓ Prima Vista päeva juhtimine Paides.
 - ✓ Ülevaade meie raamatukogust Jõgeva- ja Raplamaa raamatukoguhoidjatele.
 - ✓ Ülevaade linnavalitsuses Järvamaa Keskraamatukogust ja kavandatavatest muutustest rahvaraamatukogude seaduses.
 - ✓ Ülevaade Oslo raamatukogudest maakonna raamatukogutöötajatele.
 - ✓ Osalemine ERR saates „Siin me oleme“ – teemaks ühistransport.

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2023)
Peetri raamatukogu	Ruumide renoveerimine
Sargvere raamatukogu	Sanitaarremont uutes ruumides

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Ahula raamatukogu	Eesti kirjanduse pidunädal. Eesti kirjanduse tutvustamine. Tegelased raamatust. Karneval. Kadripäev	160
Albu raamatukogu	Lugemisisu. Midrimaa. Pannkoogipäev. Emakeelepäev	259
Ambla raamatukogu	Eesti kirjanduse päev koolilastele ja lasteaialastele. "Oh sa jutt! Muinasjutt!". "Suvepäev päkapikkudega" esitlus. "Kippadi-kappadi kappab hobu"	190
Aravete raamatukogu	Raamatukogutunnid koolile. Emakeelenädala tund lasteaias „Lepatriinud“. Rahvusvaheline lasteraamatupäev. Lugemisisu. Kirjaoskuse päev. Kohtumine näitekirjanik Urmas Lennukiga	261
Imavere raamatukogu	Külas käisid kirjanik Kaia Raudsepp ja Anti Saar. Lugemisisu programmi lõpetamine. Külas lugemiskoer Deisy. Imavere kooli seitsmes klass loovtööna külas raamatukogus ning tutvumas 100 aasta tegevusega.	381
Järva-Jaani raamatukogu	Lugemisisu programm. Ettelugemispäev „Padakonna vada“	77
Koeru raamatukogu	Mängime! Lauamängutund. Raamatukogutund lasteaias. „Naeris“. Loeme sabadest. Miks on sabad erinevad?	101
Koigi raamatukogu	Lugemisisu. Võlulaeka tund. kohtumine Kaia Raudsepaga. Liiklusnädal. Filmi vaatamine Koigi kooli õpilastega	520
Peetri raamatukogu	Kirjanduse pidunädala tähistamine. Lugemisisu	28
Kabala raamatukogu	Eesti kirjanduse päev. Kooslugemise päev lasteaias. Sõbrapäeva tähistamine. Emakeelepäeva pillerpall. Kohtumine Markus Saksatammega. Mängupäev Kabala laululaval. 1.klassi õppepäev raamatukogus. Raamatukogunädala ettelugemispäev ja meisterdamistund. Kokandustund. Uudishimupäev. Kadripäev	246
Kahala raamatukogu	8 lastehommikut. Koolivaheaeg raamatukogus	101
Käru raamatukogu	11 teematundi-ettelugemist lasteaias. 9 teematundi koolis. 6 lauamängude laupäevakut	512

Laupa raamatukogu	Kohtumised kirjanikega - Wimberg, Aidi Vallik, Markus Saksatamm, Kairi Look. Kooslugemise päev koolis. Ilu- ja õigekirjakonkursi parimate tunnustamine. Ettelugemispäev. Uudishimupäeva ja liiklusviktoriinil osalejate tunnustamine. Emakeelepäeva viktoriin. Lugemistund/Read Hour 08.09.2023. Põhjamaade kirjandusnädala ettelugemine. Jõulutöötuba	1200
Oisu raamatukogu	Eesti kirjanduse päev. Sõbrapäeva luulehommik. Kohtumine Jaanus Vaiksooga. Kevadluule hommik. Lugemisisu hooaja lõpetamine lasteaias ja koolis. Suvelugemine. Oisukandi trallipäev. Hõimupäev. Kodanikupäeva kõnevõistlus. Lugemisisu avatunnid. Liiklustunnid	495
Türi raamatukogu	Kohtumised kirjanikega - Kristi Piiper, Wimberg, Anti Saar, Kairi Look. Lastehommikud - Silvi Väljali looming, kevad südames, naljakuu, tarkusekuu, mõmmikud hoos, kuidas jätta asju meelde. Eesti pidu lastele. Maailmakohvik noortevolikogu ja õpilasesindustega. Emakeelepäev raamatukogus. Eesti lastefilmide vaatamine. Lustikarude külaskäik. Raamatukogutunnid Käru kooli lastele, Türi kooli 1.klassidele ja 4.klassile. Karunäituse avamine 1.klassiga. 8 karutundi lasteaiastele. Suvelugemise lõpupidu. Joonistamise ja meisterdamise laupäevak. Advendihommik raamatukogus. Perepesa lõbus talvehommik. Tõe ja õiguse radadel Vargamäel. Loovkirjutamine 7.-9.klassile. Paide kunstikooli tund raamatukogus. 29 maleringi kogunemist	1013
Väätsa raamatukogu	Kohtumised Kristi Piiperi, Jaak Pihlaku ja Veiko Tammjärvega. Eesti kirjanduse päeva ettelugemised 1.-4.klassile. Lauamänguturniir. Vene keele kohvik 6.klassile. Inglise keele kohvik 5.klassile kogunes 3 korda. 4 muinasjututundi koos M. Balbati näituse vaatamisega lasteaiastele. Emakeelepäeva sõnamäng. Kangastelgedel kudumise võistlus. Eesti raamatu päev. Ukraina tantsu töötoad lasteaiastele ja 4.-5.klassi õpilastele. 3 kunstitundi raamatukogus. Põhjamaade kirjandusnädala lugemised koolis ja lasteaias. Jõulutöötuba	620

Roosna-Alliku raamatukogu	Emakeelepäev 2-le lasteaiarühmale. Lasteraamatupäev koolis. Rahvusvahelise kirjaoskuse päeva tähistamine. Suvelugemine. Lasteaia kirjandusprojekt Õunake. Ettelugemispäev. Põhjamaade kirjandusnädal. Uudishimupäev. Jõulujutu lugemine lasteaias	216
Tarbja raamatukogu	Eesti kirjanduse päev. Ettelugemispäev. Raamatukogutunnid 1. ja 2. klassile	69
Viisu raamatukogu	Eesti kirjanduse päev. Metsateel. Sauna-aasta vihategu. Kuidas kased saunas käisid. Kadripäeva kombed ja tegemised	63
Paide lasteraamatukogu	Kohtumine Jaanus Vaiksooga. Isade unejutte ajaloost. Start liikumisaastale. Viktoriin "Nii ja naa" Eno Raua loomingust. Jänku hüppas hips ja hops lasteaialastele. Meie lapse munapühad lasteaialastele. Pallase kunstitudengite näitus Krõbinad karbis. Start suvelugemisele. Parimate suvelugejate preemiareis Järva-Jaani muuseumidesse. Kirjandusmängu maakondlik eelvoor. Maakondlik ettelugemisvõistlus Padakonna vada. Maakondlik Luuleprõmm. Emakeelepäev PAIde lasteaias. Ettelugemispäev raamatukogus, 4 rühmakoolitust Igal linnul oma pesa, igal raamatul oma koht - kuidas leida riulist vajalik raamat. 18 teematundi, ettelugemist, lauamänguõhtut ning 34 näitust või väljapanekut	1534

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

1. Kogude komplekteerimine ja töötlemine

- 2023. aastal hangiti Järvamaa raamatukogudesse keskraamatukogu kaudu kokku 8 572 eksemplari teavikuid. Sellest ostudena 7 684 eksemplari raamatuid summas 113 739 €. Lisaks perioodikat ja rakendusmaterjale.
- Maakonna rahvaraamatukogude kogud komplekteeritakse Järvamaa Keskraamatukogu ja maakonna kohalike omavalitsuste vaheliste lepingute alusel.
- Järvamaa Keskraamatukogu komplekteerimisosakond koostab iga nädal maakonna rahvaraamatukogude tellimuste alusel uute teavikute koondtellimuse ja edastab selle tarnijatele.
- Elektronkataloogis RIKS koostatakse uute teavikute kirjed, samuti tegeletakse olemasolevate kirjete parandamisega.
- Lepingujärgsete komplekteerimissummade üle peetakse jooksvat arvestust ja jälgitakse pidevalt rahakasutust raamatukogude poolt. Kuluaruanded saadetakse regulaarselt omavalitsuste raamatupidamisele.
- Maakonna rahvaraamatukogude hinnangul on koostöö komplekteerimisosakonnaga väga hea. Hinnatakse asjatundlikke soovitusi kogude täiendamisel ja seda, et tehakse ära mahukas töö (kataloogimine, rahalise arvestuse pidamine jne.), mis võimaldab väiksematel raamatukogudele tegeleda rohkem igapäevase lugejateeninduse ja erinevate sündmuste ettevalmistamise ning korraldamisega.

2. Rahvaraamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine

- Järvamaa Keskraamatukogu on loonud ja haldab koduloo- ning käsitöö ja rahvarõivaste andmebaasi, mis on elektronkataloogi RIKS osa.
- Andmebaasi täiendab raamatukogu vanembibliograaf jooksvalt ja retrospektiivselt. Sel aastal oli töös küll väike paus töötaja vahetuse tõttu ja artikleid lisandus veidi vähem kui tavaliselt. Kokku lisati sel aastal ligi 1100 artiklikirjet, neist 175 retrospektiivselt.
- Mõlemad andmebaasid on väga vajalikud, arvestades päringute hulka just neil teemadel.

3. Rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine

- Pearaamatukoguhoidja tegeleb statistilise aruandluse ja maakonna raamatukogude tegevuse analüüsiga. Andmeid kogutakse esitatava koondaruande tarbeks kord aastas ning jooksvalt raamatukogutöölastele teabenõuetele vastamiseks.
- Päringuid esitavad eelkõige omavalitsused ja Kultuuriministeerium, aga ka ajakirjandus. Et küsimustele kiirelt vastata, peab erinevate statistiliste andmete kogumine ja analüüs olema järjepidev.
- Aasta lõpul koostab pearaamatukoguhoidja juhendid aastaaruannete tegemiseks, kus juhitakse tähelepanu enamlevinud vigadele.
- Aruandluse ajal tuleb pidevalt kontrollida ja täpsustada esitatavaid andmeid.

4. Erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine

- Erialase nõustamisega peamiselt telefoni või e-kirja teel tegelevad pea kõik keskraamatukogu töötajad, kuid eelkõige direktor, pearaamatukoguhoidja ning osakondade juhatajad.
- Kuna üha enam asub tööle raamatukogundusliku väljaõppeta inimesi, siis on üha olulisem just igapäevast raamatukogutööd puudutavatele küsimustele vastamine.
- Raamatukogud hindavad võimalust saada kiirelt abi ja vastuseid erialastes küsimustes. Eriti sagedased on probleemid aruannete tegemise ajal.
- 2023. aastal käisid direktor ja pearaamatukoguhoidja Väätsa raamatukogutöötajat õpetamas ja nõustamas.
- Maakonnaraamatukogul on oluline osa erinevate koolitusvõimaluste väljaselgitamisel ja pakkumisel, kuna e-posti teel laekub väga palju kutseid erinevatele koolitustele ja seminaridele.
- Maakonnaraamatukogu vahendab infot üle-eestiliste ja maakondlike ürituste kohta ja koordineerib neist osavõttu.
- Edastame riigilt, omavalitsustelt ja koostööpartneritelt raamatukogudele suunatud infot.
- Püüame vähemalt kord kvartalis koos koostööpartneritega korraldada seminare ja õppepäevi oma maakonna raamatukogudele, et lisaks saadavatele teadmistele säilitada ja tugevdada maakonna raamatukogutöötajate ühistunnet. 2023. aastal toimus 2 väljasõiduseminari ja 2 õppepäeva kohapeal.

5. Teatmebibliograafilise töö korraldamine

- Järvamaa Keskraamatukogus tegelevad teatmebibliograafilise tööga kõik raamatukoguhoidjad.
- Teatmebibliograafiline töö on raamatukogus väga tähtis. Päringuid esitatakse palju ja sageli on need ka väga töömahukaid.
- Pidevalt täiendatakse koduloolist kogu ja –andmebaasi.
- Kuna suhteliselt vähe on neid raamatukogusid, kus tegeletakse kodulooliste materjalide kogumisega, siis reeglina pöörduvadki huvilised kohe Järvamaa Keskraamatukokku.
- Järvamaa Keskraamatukogu kodulookogu ja –andmebaas olid abiks raamatu „Järvamaa laulupeod 1945-1969“ koostamisel ning õpilasuurimuse „Klassiväline töö aastatel 1945-1959 Paide Keskkoolis“ tegijale.